

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund, formål og indhold.

Lovforslaget indeholder til selvstændige ændringer af erhvervsfremmeloven.

a. Lovforslaget giver ministeren hjemmel til at fastsætte regler for det industrisamarbejde mellem udenlandske og danske virksomheder, der er udløber af forsvarrets indkøb af forsvarsmateriel.

b. Forslaget ændrer ordlyden af § 13, stk. 2, og tilføjer et nyt stk. 3, så der skabes hjemmel til, at Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond, der efter aftale med Sikkerhedsstyrelsen tilbyder dansk erhvervsliv akkreditering, kan tage en markedsbestemt betaling for sine akkrediteringsydelser.

Ad a. Baggrund og formål med bemyndigelsesbestemmelsen om industrisamarbejde samt udmøntningen heraf.

Siden indkøbet af Draken-fly i 1960'erne har det været fast dansk praksis at kræve, at udenlandske leverandører af forsvarsmateriel til forsåret skal indgå en industrisamarbejdsaftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen inden kontraktunderskrivelsen med forsåret. I industrisamarbejdsaftalen forpligter den udenlandske leverandør sig til at lægge ordrer hos danske forsvarsrelaterede virksomheder for et beløb svarende til 100 procent af forsvarrets indkøb af forsvarsmateriel under den konkrete kontrakt. Ved kontraktens indgåelse opstår der således en "udestående forpligtelse" for den udenlandske leverandør til at lægge ordrer hos danske virksomheder. Industrisamarbejdsaftalen fastlægger en afviklingsplan og et sluttidspunkt for opfyldelse af aftalen. Der skal én gang årligt sendes en rapport til Erhvervs- og Byggestyrelsen, hvor der redegøres for afviklingen.

Industrisamarbejdsaftaler er kendt i alle vestlige lande. Danmark har i sin praksis været på linje med andre mindre europæiske lande, som f.eks. Norge, Belgien og Holland. Baggrunden for industrisamarbejdskravene er, at forsvarsmarkedet har været præget

af national beskyttelse, hvor en national våbenindustri til enhver tid har kunnet regne med ordrer om udvikling og produktion til det nationale forsvar. Med kravet om industrisamarbejde og dermed adgang til forsvarsmaterielmarkedet har de mindre lande søgt at opretholde en national forsvarsmaterielproduktion og at ligestille den nationale forsvarsindustri med forsvarsindustrien i de større europæiske lande og USA, hvor forsåret har været stort nok til i sig selv at oppebære en national forsvarsindustri.

Den udbredte anvendelse af "køb nationalt-princippet" hos alle større våbenproducerende vestlige lande har været mulig, fordi våbenindkøb er undtaget fra WTO-reglerne om udbud af offentlige indkøb. For EU-landenes vedkommende er der tillige undtagelser fra de tilsvarende EU-regler om udbud. Undtagelsen fremgår af traktatens art. 296.

Kravet om industrisamarbejdsaftaler fremgår som en fast standard i forsvarrets aktstykker vedr. materielanskaffelser i udlandet. Derudover er industrisamarbejdsaftalerne baseret på administrativt fastlagte retningslinjer, som er godkendt af økonomi- og erhvervsministeren og forsvarsministeren og fastsat efter forhandling med forsvarsindustrien, repræsenteret ved Dansk Industri og Dansk Metal.

Det har siden midten af 1960'erne med få undtagelser været muligt at få leverandørerne til at opfylde deres forpligtelser til at placere ordrer hos danske virksomheder på basis af de administrativt fastlagte retningslinjer, om end det ofte har været forbundet med store forsinkelser. Eneste sanktionsmiddel har været truslen om at udelukke den udenlandske leverandør fra nye kontrakter med forsåret, hvis forpligtelsen til industrisamarbejde ikke blev opfyldt.

I de senere år har store anskaffelser som f.eks. transportfly og helikoptere under det forrige forsvarsforlig fået leverandørernes udestående forpligtelser til at stige. Udeståendet steg i begyndelsen af forsvarsforligsperioden hurtigt til over 7 mia. kr., og det er for tiden ca. 6 mia. kr. mod et niveau sidst i 1990'erne på omkring 3 mia. kr. De udestående forpligtelser skal